

روزنامه‌نگاری
در کلاس انشا

سید مرتضی توکلی

انتشارات همشهری
زمستان ۱۳۸۳

توکلی، مرتضی، ۱۳۵۹ -
روزنامه‌نگاری در کلاس انشا / نویسنده مرتضی توکلی. - تهران:
همشهری، ۱۳۸۳.
۷۹ ص. - (انتشارات همشهری؛ ۷۴)
ISBN 964-6274-74-9 ریال: ۵۰۰۰
فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.
۱. روزنامه‌نگاری شاگردان دبیرستانی. الف. انتشارات همشهری. ب.
عنوان.
۳۷۳ / ۱۸۹۷ LB ۳۶۲۱ / ۵ / ۸۸ ر ۹ ت
کتابخانه ملی ایران ۳۸۳۷۳ - ۸۳ م



نشریه محلی مردم تهران

نام کتاب: روزنامه‌نگاری در کلاس انشا

نویسنده: سید مرتضی توکلی

ناشر: انتشارات همشهری

طراح جلد: کامران مهرزاده

صفحه‌آرایی: سید مجتبی دعائی

چاپ: خواجه

چاپ اول: زمستان ۱۳۸۳

شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه

بها: ۵۰۰۰ ریال

شابک: ۹ - ۷۴ - ۶۲۷۴ - ۹۶۴

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

فهرست

۴	 مقدمه
۸	 آغازین کلام
۱۱	 خبر
۲۵	 مصاحبه
۳۹	 گزارش
۴۵	 مقاله
۵۵	 نمونه ها

مقدمه

همایش فرهنگی «موضوع انشا: زندگی» از آغاز با هدف جلب توجه عمومی و مخصوصاً، جلب اهتمام و توجه دست‌اندرکاران امور فرهنگی و آموزشی به درس مظلوم و مهجور انشا و نقش این درس در تقویت بنیه‌های فکری و تقویت مشارکت اجتماعی دانش‌آموزان شکل گرفت.

از سوی دیگر شهرداری تهران که از سال‌ها پیش با حرکت‌هایی چون راه‌اندازی جریان شهردار مدرسه و تأسیس روزنامه همشهری و انتشار روزنامه آفتابگردان به فرهنگ‌سازی عمومی خصوصاً در سنین نوجوانی شهروندان اهتمام کرده بود به این باور رسیده است که تنها زمانی دغدغه‌های کلان در زمینه آموزش‌های شهروندی و ترویج فرهنگ شهرنشینی پاسخ مناسب خواهد یافت که همه نهادهای مختلف شهری و اجتماعی در آن مشارکت کنند. مخصوصاً نهاد آموزش و پرورش در این جهت بسیار تعیین‌کننده است و در این میان معلمان انشا نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای دارند. این بحث مطرح شد که اگر درس انشا از وضعیت فعلی درآمد و مورد توجه قرار گیرد و به عنوان یک کلاس بی‌اهمیت و حاشیه‌ای تلقی نشود معلمان انشا می‌توانند با طرح موضوعات شهری در کلاس درس اولاً دانش‌آموزان را با این مقوله‌ها آشنا کنند و ثانیاً از دانش‌آموزان بخواهند بر روی این موضوعات مطالعه و تحقیق کنند و درباره این موضوعات انشا بنویسند و به جای تکرار موضوعاتی کلیشه‌ای چون «علم بهتر است یا ثروت» یا «تابستان خود را چگونه گذرانید» یا «فواید شیر گاو» و ... که معمولاً بچه‌ها آخر شب از بزرگترها جزوه می‌گیرند و فردا سر کلاس می‌خوانند و ... به موضوعاتی چون واقعیت‌های محله - مشکلات شهری - مسائل کوچه و خیابان -

راه حل مشکلات زندگی شهری و مقوله‌هایی مانند: محیط زیست، معماری، ترافیک و ... پرداخته شود.

نسل نوجوان و جوان ما به هر حال باید برای زندگی در شرایط جدید آماده شود و خود را برای حل معضلات روبه رشد زندگی شهری آماده کند. با چنین دیدگاه و پیش فرضی بحث برگزاری همایش معلمان انشا مطرح شد و قصد این بود که در این همایش یک روزه، اولاً: از معلمان انشا که کمتر مورد تقدیر قرار گرفته‌اند، تجلیل شود و جایگاه و نقش آنها به عنوان قهرمانان گمنام عرصه فرهنگ و قلم مورد توجه واقع گردد، چون در حقیقت عمده نویسندگان و روزنامه‌نگاران برجسته و توانمند با هدایت و راهنمایی این معلمان به موقعیت حرفه‌ای ممتاز رسیده‌اند، در حالیکه این نقش کمتر مورد توجه قرار می‌گیرد.

ثانیاً، از معلمان مدارس تهران که در این همایش گرد هم می‌آیند دعوت می‌شود تا در کلاس انشا با تغییر در محتوا و قالب کار خود به یاری مدیریت شهری تهران بیایند.

ابتدا در محتوا و موضوع کارشان موضوعات شهری را به بچه‌ها سفارش بدهند تا بچه‌ها با انشا نوشتن درباره مسائل و موضوعات شهری و در واقع مسائل طبیعی و جاری و روزمره زندگی با این مقوله‌ها درگیر و مرتبط بشوند و ذهنشان در این زمینه‌ها فعال شود و ترغیب شوند تا پیرامون خود را با دقت بیشتری نگاه کنند و به اطراف خود بیشتر توجه نمایند. همسایه‌ها، مغازه‌دارهای محل، خیابان‌ها و کوچه‌ها، سبک ساختمان‌ها و نوع معماری منازل، پارک و بوستان و فضای سبز محل، پیرمرد و پیرزن و کودک و نوجوان دور و بر خود را مورد توجه قرار دهند.

و دیگر اینکه به جای نوشتن مقاله که از دیرباز در کلاس‌های انشا مرسوم بوده به قالب‌های دیگر نوشتاری هم توجه کنند. یعنی، مثلاً: از بچه‌ها بخواهند که با یکی از اهالی محل مصاحبه کنند. درباره یک معضل و مشکل منطقه گزارش تهیه نمایند. برای یک مسئله میزگرد برگزار کنند و حاصل آن را به کلاس بیاورند و ...

چنین تجربه‌هایی دانش‌آموزان را با فعالیت‌های رسانه‌ای و روزنامه‌نگاری نیز بیشتر آشنا خواهد کرد. و آنها را برای همکاری بهتر با نشریه‌ای چون همشهری و ضمائم آن مانند: همشهری محله، دوچرخه، همشهری جوان و ... آماده خواهد ساخت تا در قالب خبرنگار افتخاری یا ... این همکاری شکل جدی‌تری پیدا کند.

به همین منظور علاوه بر سخنرانی بعضی از اساتید و کارشناسان و تبادل نظر معلمان با سابقه و پیشکسوت درخصوص کلاس انشا و تجلیل و بزرگداشت معلمان قدیمی این درس، در این همایش یک روزه چند جلد کتاب هم میان معلمان انشا توزیع خواهد شد.

یک کتاب به موضوع آموزش های زندگی شهری در کلاس درس اختصاص دارد که مقوله های مختلفی چون تردد و حمل و نقل، عمران شهری، مسکن و اشتغال، فضای سبز، آلودگی هوا، ساخت و ساز و معماری و ... را مورد توجه قرار می دهد. کتاب دیگر به موضوع آموزش های روزنامه نگاری در کلاس درس اختصاص دارد که ضمن معرفی و آموزش قالب های مختلف نوشتاری مرسوم در رسانه ها و روزنامه ها نمونه هایی را نیز ارائه خواهد کرد.

کتاب هایی نیز حاوی نظرات و دیدگاه های کارشناسان و چهره های فرهنگی درخصوص کلاس های انشا و راه های ارتقای آموزش نویسندگی خواهد بود.

امید ما آن است که این حرکت هم شهری محله که با همکاری شورای نشر سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران و خانه فرهنگ نیمرخ، آغاز شده است در آینده با همکاری نهادهای گوناگون مرتبط چون: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان اتحادیه انجمن های اسلامی دانش آموزان، نشریات مخصوص نوجوانان مانند: دوچرخه و ... به یک جریان موثر در جهت ترویج و تشویق فعالیت های فرهنگی و اجتماعی میان نوجوانان و دانش آموزان تبدیل گردد و در سال های آینده به شکل کامل تر و دقیق تر دنبال شود.